

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Ad quæ irritatiua potestas extendenda sit. pun. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

PUNCTUM III.

Ad qua vota irritativa potestas extendenda sit?

SUMMARIUM.

Lata est hæc materia eaque de causa in variis quæstionibus diuidenda est. Prima an potestas irritativa extendatur ad vota interna & futura. Secunda; an extendatur ad vota emissa ex licentia superioris. Tertia; an extendatur ad vota emissa tempore subiectionis nec tunc irritata. Quarta; an extendatur ad vota subiectionis tempore emissa, implenda tempore libertatis. Quinta; an ad vota emissa tempore quo vocentes erunt sui iuris. Sexta: An ad vota executioni mandata, & ad promissiones humanas, & ad vota realia defuncti que in hæredes transferunt.

§. I.

Extendatur-ne potestas irritandi ad vota interna & futura.

SUMMARIUM.

1. Extenditur ad vota interna.
2. Extenditur ad vota futura.

Regula certa est, hanc potestatem ad vota interna extendi. Nam cum tota hæc potestas nirat conditio, quam subditi apponunt in suis votis, si superiori placitum fuerit, & superior circa vota interna subique non manifesta displicere potest, poterit sane ea irritare. Quid enim obstat quominus superior dicat subdito religioso, si hoc vel illud votum fecisti; in hanc vel illam rem commuto; quod si commutationem non accipis, nolo te esse obligatum sed omnino irritato & annullato? Potest ergo ad vota interna irritatio extendi. Neque obstat superiorum non posse præcipere actus internos, neque iurisdictionem circa illos exercere. Quia iurisdictionem præceptivam & punitivam exercere non potest; eo quod ad illam exercendam cognitio actuum, qui præcipi & puniri debent requiratur; quæ cognitio non desideratur in irritatione. Aliud namque est imponere obligationem salubrem ab obligatione liberare; ad imponendum obligationem requiritur posse de re obligationi adstricta iudicare, & ad illam cogere & compellere, quod nullo modo circa actus internos fieri ab hominibus potest. At cum in irritatione nullum onus imponatur, sed liberatur subditus ab obligatione; nulla desideratur cognitio; & consequenter nulla est causa, quominus potestas superioris ad vota interna irritanda extendatur. Quod non solum verum existimo de potestate irritandi, sed etiam de potestate dispensandi & commutandi. Nam esto ad absolutum & licitam commutationem debeat commutari & dispensari votum manifestari, ut cognoscat, an iusta sit commutatio iustæ causa dispensationis; poterit nihilominus commutans & dispensans dicere, si tali voto interno ligatus es illud in hanc rem commuto, vel illo dispense, si hæc causa, quæ iusta esse censetur ad dispensandam, adsit. Et ita docent post alios relatos. Valquez 1.2. disput. 160. capit. 4. numero decimo septimo. Suarez 5. tom. in tertia parte disputat. 4. section. 2. a numero octavo, & de Relig. tom. 2. lib. 6. de voto capit. 7. numero octavo, Sanchez lib. 4. capit. 24. numero quadragesimo.

2. Eadem ferme certitudine tenendum est, potestatem irritativam extendi ad vota futura. Nam quicumque gaudens potestate dominativa potest nolle, ut vota emittenda à subdito eque prius non communicata nulla & irrita sint. Sed hæc posita voluntate si subditus aliqua vota emittat superiore inconsulto irrita sint & inania, vtpote quibus deficit consensus superioris sub cuius conditione emittuntur. Ergo potestas irritandi ad vota futura extendi potest. Et ita tenet Sanchez lib. 4. capit. 24. numero quadragesimo nono, & Suarez lib. 3. de voto cap. 3. numero decimo quinto, sine Layman lib. 4. summ. tract. 4. cap. 7. numer. 6. conclus. 3. vers. ex quo.

§. II.

An extendatur irritativa potestas ad vota emissa ex licentia superioris.

SUMMARIUM.

1. Dupliciter licentia concedi potest. Item concedi potest à superiore maiore vel aequali.
2. Quid dicendum si superiore maior dedit licentiam, quid si inferior?
3. Idem superior irritare votum potest valide tamen si licentiam concesserit.
4. Explicatur doctrina per singulos subditos. Et primò de religiosis.
5. Deinde de filiis familias.
6. Item de votis uxoris.
7. Item de votis servorum.
8. Communis sententia affirmat esse peccatum mortale revocare absque causa legitima licentiam datam.
9. Non caret probabilitate esse solum culpam venialem.
10. Quid dicendum de superiore in officio succedente?
11. Quæ sit causa legitima revocandi licentiam datam.
12. Quando superior censetur subdito concedere licentiam votum.
13. Probabile est taciturnitatem sufficere cognito voto.
14. Probabilius est oppositum, si absit consensus internus.
15. Illo tamen addito plures censent votum solum esse de licentia superioris; probabilius oppositum.

Suppono dupliciter superiorem concedere posse licentiam subdito votum emittendi & exequendi. Primo; pro tempore quo sibi visum fuerit; & ita debet præsumi concedi, cum absolute concedatur. Quia hic modus concessionis minus præiudicat superioris auctoritati. Secundo; addita promissione eam non revocandi. Deinde suppono licentiam concedi posse à superiore, à maiore, aequali, vel inferiore eo, qui eam licentiam revocare intendat, votique executionem impedire.

2. Si Provincialis v. g. tibi concessit facultatem votum aliquod emittendi, localis superior votum illud nullatenus irritare potest. Quia in tantum vota subditi irritantur à superiore, quotiens iis superioris voluntas contradicit. At superiore maiore consentiente nulla est inferioris Prælati contradictio. Ergo consentiente Provinciali localis superior votum irritare non potest. Et ita pro terto pro Suarez lib. 6. de voto cap. 8. num. 1. Sanchez alius velatus lib. 4. cap. 27. num. 4. Bene tamen poterit iusta causa intercedente executionem impedire, quoque Provincialis consultatur. Quia hæc potestas superioribus immediatis censetur concessa ut muneri suo sufficienter satisfaciant Sanchez de cap. 27. num. 4.

Si autem localis superior licentiam emittendi, exequendi que votum dederit, etiam addita promissione non revocandi; poterit Provincialis votum irritare. Quia illo contradicente tollitur inferioris Prælati consensus, & conditio beneplaciti superioris, sub qua votum à subdito emissum est, cessat. Suarez dicto cap. 8. num. 3. Sanchez cap. 27. n. 5. Layman lib. 4. tract. 4. cap. 8. num. 4.

3. Quod si de irritatione faciendâ ab eodem superiore, vel aequali eo, qui licentiam dedit, sermo sit, verius existimo fieri posse valide, tamen si promiserit licentiam non revocaturum. Quia huius licentia concessione non eximitur subditus à subiectione, neque fit sui iuris, ut statim probabimus discurrendo per singulos subditos. At subiectione durante omnes subditi actiones superioris beneplacito subduntur. Ergo subditur votum factum, & consequenter illud irritare poterit ac si licentiam non dedisset; ex eo autem, quod superior promiserit licentiam non revocaturum, solum inferunt, non posse eundem superiorem absque peccato infidelitatis eam revocare nisi gravi causa intercedente; non tamen inferunt, validam non esse revocationem, & votum irritare non posse, si contradixerit. Quia posita contradictione verum est, conditionem, sub qua emissum est, non subsistere. Et ita tenent generaliter loquentes de omnibus gaudentibus potestate dominativa Caietanus 2.2. quæst. 88. art. 8. dub. 2. Navar. summ. 1. n. 73. Azor. 1. p. lib. 11. c. 17. quæst. 6. Valent. 2.2. disp. 6. quæst. 6. quæst. 3. Eman. Sâ verbo votum n. 2. Sanchez alius velatus lib. 9. de matrimonio disp. 40. num. 4. Et lib. 4. in Decal. cap. 27. à num. 9.

4. Sed ut doctrina data clarior fiat, descendamus ad singulos subditos, quorum vota superiores irritare possunt. Primum locum obtinent religiosi vtpote qui strictus religioni Prælati subiciuntur. Horum enim vota ex superioris consenti-

emissa irritare ipse Prælati poterit, tamen si promiserit nunquam irritatum. Quia ea concessione & promissione facta non mittatur eius dominium per professionem subditi acquisitum, sed æque illatum persequatur. Ergo poterit æque votum irritare, ac si licentiam non concessisset. Et ita de hoc casu tenent Doctores nuper relati. Et Suar. lib. 6. cap. 8. num. 6. Sayro in Clavi Regia lib. 6. cap. 10. num. 12. Et alij innumeri quos refert & sequitur Sanch. lib. 4. cap. 27. num. 9.

5. Secundum locum obtinent filiofamilias impuberes, quorum vota, si ex licentia parentis vel tutoris emissa sint, non non defunt graues Doctores, qui sentiant; nullatenus irritari posse. Nam fundamentum huius irritationis est eorum iudicij imbecillitas, leuitasque in vouendo, quod fundamentum cessare videtur posita parentis vel tutoris discreta approbatione. Sic Lessius lib. 2. de iustitia cap. 40. dub. 10. numer. 75. Suarez lib. 6. de voto cap. 8. num. 7. Sed oppositum probabilius docuit Angelus verbo votum 2. §. 9. Syluester eodem 4. q. 2. dicto 6. Sanch. lib. 9. de matrimonio disp. 40. num. 6. & lib. 4. de voto cap. 27. num. 18. & 21. Layman lib. 4. summi tractat. 4. cap. 7. num. 17. Nam est fundamentum ratione cuius parentibus conceditur potestas irritandi, sit imbecille impuberum iudicium, & hoc iudicium consensu & discretione parentum approbantium eorum vota firmetur in illo actu: quia tamen non absoluitur & secundum se firmatur; ea de causa non cessat in parentibus potestas impuberes gubernandi, & regendi: ac proinde vota irritandi si id iudicauerint expedire. Adde neque etiam in illo actu ius reputare impuberum iudicium satis esse firmatum, quod optimè comprobatur Sanch. locis allegatis hoc argumento. Minoribus concessum est, si lædatur beneficium restitutionis ob fragile & debile eorum iudicium leg. 1. ff. de minoribus. At hoc beneficium non amittunt; tamen si auctoritate curatoris & intentione iudicis contraxerint leg. 1. & 2. Cod. si tutor interuenierit, leg. 1. titulus 25. partia 3. & multis comprobatur Gutierrez de iuramento 1. p. cap. 5. num. 5. Sanch. lib. 6. de matrimonio disp. 38. num. 11. Quia auctoritas tutoris, & iudicis, & licentia patris efficiunt actum merito iure valere; non tamen beneficium restitutionis excludunt, similiter in præsentem dicendum est, licentiam & facultatem vouendi impuberi concessam efficere votum merito iure valere; non tamen priuare patrem vel tutorem potestate illud irritandi, neque priuare posse. Verum si de votis filiorum puberum loquamur, cum horum vota realia patet irritare posse, dicendum est, si pater solum concesserit licentiam, hæc vota emittendi nullo alio addito, posse ea vota irritare. Quia solum intelligitur concessa pro patris beneplacito. Sic Suar. lib. 6. de voto cap. 8. num. 12. Iunctis iis que dixit e. 4. num. 19. Sanchez lib. 4. cap. 27. numer. 15. Quod si pater licentiam ad hæc vota concessit promittens tacite vel expresse non reuocaturum, & a fortiori si expresse affirmet filium quoad illam partem à sua potestate eximere, non poterit irritare. Quia filius verè in illa parte exemptus, filio namque potest pater concedere liberam bonorum administrationem remittendo ei vsusfructum bonorum aduentitiorum, leg. cum oportet, Codicis de bonis qua liberis. Ergo à fortiori poterit concedere liberam administrationem illius partis cuius tam amplam licentiam concessit. Et ita expresse notant Sanch. lib. 4. cap. 27. num. 11.

6. Tertium locum obtinent vota vxoris ex licentia mariti emissa, quæ licentia, si simpliciter concessa sit, non impedit, quin maritus ea irritare possit, si ea postea licentia non concessa. Quia non censetur concessa nisi pro illius beneplacito vt sic minus præiudicat. Et sumitur ex cap. 30. Numer. iuncta explanatione Auguttini relati in cap. manifestum 33. q. 9. & Ambrosij in cap. fin. eadem causa & questione, & docent Innocentius, Panormitanus, & alij in cap. scriptura de voto. Suar. lib. 6. de voto cap. 4. n. 19. Sanchez plures referens cap. 27. n. 11. At si licentia concessa sit sub promissione non reuocandi, censetur diuersimodè esse loquendum. Nam si sentiamus virum sola ea vota vxoris irritare posse, quæ sibi in gubernatione domus & matrimonij vsu fuerint præiudicantia; censetur data hæc licentia, & facultate nullatenus illa vota irritare maritum posse; quia ob iuris cessionem ei non præiudicant. Layman lib. 4. tract. 4. cap. 7. num. 15. Verum, si sentiamus, maritum omnia vota vxoris irritare posse non ob sui præiudicium, sed quia vxoris caput est; quomodocumque licentiam concedat, non perdet potestatem irritandi. Quia non definit esse caput vxoris. De voti viri ex licentia vxoris emisse dicendum est; si fuerint emissa ex simplici licentia, non obinde impedit irritationem. Quia præiudicium debet licentia concessa esse pro concedentis beneplacito. Si autem sub promissione non reuocandi; irritare non poterit. Quia ea promissione facta executio votorum ei præiudicare non potest; & cum sola vota mariti sibi præiudicantia possit mulier irritare; effectus hæc non præiudicantia irritare non posse.

7. Quartum locum obtinent vota seruorum ex licentia dominorum emissa. Si enim licentia solum simpliciter concessa fuit, non impedit potestatem ea irritandi ob rationem sæpè

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars III.

repetitam. Quia concedens licentiam, intendit quoad minus fieri potest, cedere iuri proprio; & consequenter solum intendit dare facultatem, & libertatem ad vrendum illa re dum sibi contrarium vitum non fuerit, sic Doctores num. 3. relati. At si licentia sub promissione non reuocandi fuerit concessa, irritare vota non poterit, quia non sibi præiudicant, & illa in parte seruis est sui iuris. Nam cum possit dominus libertatem seruo simpliciter concedere; à fortiori poterit concedere libertatem in aliqua particulari materia siue reali siue personali qua libertate concessa, cessat fundamentum irritationis. Sanch. lib. 4. cap. 27. num. 21. fin.

8. Sed inquires, quod peccatum committat reuocans abique legitima causa licentiam concessam? Communis sententia affirmat esse mortale, si materia voti grauis sit. Sic Caeteranus 2. 2. q. 88. art. 8. dub. 3. Aragon. ibi post 6. conclusionem. Nauar. c. 12. n. 73. Layman l. 4. tract. 4. c. 7. num. 18. Sanchez pluribus relatis lib. 9. de matrimonio disp. 40. num. 7. & lib. 4. de voto cap. 27. n. 28. Facitque lex regia 8. tit. 8. partia 1. Mouentur ex illo num. 30. Vbi de marito consentiente voto vxoris & postea contradicente dicitur portabit ipse iniquitatem eius, id est culpam, & penam, quam vxor portare debebat si votum transgrediretur; vt explicant Gloss. Lysa, Abulens. Hugo, Variablis, Caeteranus & alij ibi. At mulier si votum transgrediretur in materia graui peccatum graue committeret. Ergo idem committit vir impediens abique causa voti ex sua licentia emissa executionem. Deinde superior tribuens licentiam subditi vouendi, illius voti particeps est. Quia in illud consentit. Ergo reuocans sine causa censendus est quasi illius transgressor. Item hæc reuocatio cedit in Dei irreuerentiam; siquidem materia ei promissa & dicata & superioris licentia firmata, sine causa tollitur. Denique vel licentia concessa fuit ad beneplacitum concedentis; & de hoc modo concessiois questio esse non potest, cum non astringatur concedens in concessione perseverare; vel concessa fuit sub tacita vel expressa promissione non reuocandi; & tunc reuocatio sine causa est contra iustitiam vel saltem contra fidelitatem in re graui. Ergo est mortale.

9. Nihilominus probabilitate non caret solum culpam venialem esse abique; vlla causa reuocare licentiam sub promissione tacita vel expressa non reuocandi datam & votum sic factum irritare. Tenet expresse Sotus lib. 7. de iustitia quest. 3. art. 1. colum. 8. & 9. Rosella verò. votum 3. num. 2. Suar. lib. 6. de voto cap. 4. ad finem, & probabile reputat. Sanch. cap. 27. num. 32. Layman l. 4. tract. 4. cap. 7. num. 18. Ratio ea est. Quia hæc reuocatio, & irritatio non est contra iustitiam; siquidem ex licentia vouendi non amisit superior ius, quod habebat in personam subditi, ratione cuius ei competit irritandi potestas; ac proinde violans promissionem non reuocandi, contra iustitiam non peccat. Quia ea promissione non acquisiuit subditus ius, ne à superiore gubernaretur, néve illi maneret subiectus. Ad summum est contra fidelitatem, quæ per se secundum probabilem sententiam ad culpam tantum venialem obligat. Adde hoc peccatum infidelitatis excusari posse, si ipse, cui est data facultas vouendi & promissio facta de ea non reuocanda, cedat & consentiat reuocanti. Neque etiam hæc reuocatio & irritatio est grauius contra religionem. Quia superior non vouit, neque irritando votum, facit, vt subditi votum transgrediantur; cum potius faciat, vt votum non sit, & neque obliget, quod de se malum non est. Quapropter tota malitia sita esse videtur in quadam leuitate, & inconstantia animi, qua rem vel personam Deo dicatam abique vlla causa à dedicatione retrahit, & à via perfectionis excludit. quod cum non fiat per violentiam, sed per vsum suæ potestatis dominationis non videtur grauem culpam constituere. Neque obstat lex num. 30. Vbi de marito reuocante consensum præstitum dicitur, portabit ipse iniquitatem eius; quia non portat iniquitatem eius formaliter, hoc est peccatum vxoris commissum in transgressionem, cum nullum sit; sed portat iniquitatem eius materialiter, hoc est portabit illam transgressionem materialem, quam facit vxor, vt de illa reddat rationem, quæ sine iusta causa facta fuerit, vel dice illam legem esse in hac parte ceremonialem, ac proinde cessasse.

10. Supradicta procedunt, quando idem superior, qui licentiam vouendi dedit, reuocat; nam si illius successor reuocauerit; ita licitè & validè præstare potest, ac si votum emissum esset abique licentia. Vt optimè tradit Suar. lib. 6. de voto cap. 8. num. ult. Sanch. lib. 4. cap. 27. num. 36. Vnde Prælati religionis in officio succedens poterit irritare vota cum licentia prædecessoris emissa, ac si abique vlla licentia emissa essent; & vit succedens in matrimonio poterit vota vxoris ex licentia prioris mariti emissa, & tutor, vel curator vota pupilli & minoris ex licentia parentis facta. Quia successor non fuit particeps illius voti, cum in illud non consenserit. Consensus autem prædecessoris astringere non potuit potestatem æqualem succedentis; cum par in patrem non habeat imperium cap. inuoluit de electione. Ergo est liber ad illa irritanda. Ex quibus sit, subditum petentem irritationem voti

facti ex licentia superioris, si eam irritationem petat a successore in officio, non teneri manifestare se vovisse ex licentia data. Quia talis licentia (vt diximus) non minuit potestatem superioris. Si vero eam petat ab eodem superiore, manifestare tenetur, si ipse superior dat licentiam immemor sit. Quia difficilius multo irritationem concedet, cum obligetur considerare, sit ne causa sufficiens concedendi irritationem? Vt bene aduertit Sanchez lib. 4. cap. 27. numero 36. Et addit; causa sufficit re vera proposita valere irritationem; etiam si licentia concessa teneatur. Quia ob id solum eius expressio opus erat.

11. Quod si inquiratur; quare causa sit sufficiens reuocandi licentiam, & irritandi votum cum licentia emissam? Respondeo; si reuocatio, & irritatio facienda est a successore illius, qui licentiam dedit, eam solum causam desiderare, quare requiritur ad irritanda vota sine licentia emissam; quare minima est, & in multorum sententia nulla, vt postea videbimus. At si facienda est ab eodem superiore, grauius causa desideratur prudentis arbitrio iudicanda. Quia ratione licentiae concessae est ille superior quasi particeps voti. Non tamen requiritur aequa causa, ad dispensandum; quia dispensatio absque causa nulla est, secus irritatio. Suar. lib. 6. de voto cap. 8. num. 9. Sanchez lib. 4. cap. 27. num. 30 & lib. 9. de matrimon. disp. 40. num. 7. circa finem.

12. Rursum petes; quando censetur superior concedere subdito licentiam vouendi? Respondeo, censendum esse concedere non solum quando consensus voluntatis subditi tribuit facultatem vouendi, sed etiam quando votum factum approbat, in illoque consentit. Sic Sanchez. affirmans esse omnium lib. 4. de voto c. 27. num. 42. Et rationem reddit. Quia quotiens consensus non requiritur ad actus valorem, potest praestari ante & post & in ipso actu, vt multis allegatis probat Matienzo lib. 1. recopilat. tit. 3. leg. 5. Gloss. 1. num. 1. & 2. Quod in hoc casu contingit cum votum subditi ante consensum superioris validum sit, & obligatorium. Solumque ab illo consensu pendeat, vt firmitatem accipiat, ne possit licite absque graui causa reuocari. Non tamen censetur licentia concedi ad votum ex eo, quod impetres licentiam ad rem voto promissam exequendam, v.g. impetraueris licentiam ad ieiunandum omnibus sexis feriis, ad donandum aliquid ex tua legitima vel ex bonis monasterij, non ob eam causam censendum es impetraueris licentiam vouendi ieiunare, aut donationem facere. Quia res sunt omnino diuersae, neque vna ex alia sequitur faciendum esse votum, cum votum astringat vouentem ad rei promissae executionem sub graui culpa, & potestatem superioris limiter, ne possit absque graui causa executionem impedire. Neque obstat, dantem facultatem ad contrahendum censeri dare facultatem ad promittendam iuxta legem oratio ff. de sponsalibus. Quia vt recte dicit Sanchez. l. 9. de matrimon. disput. 40. num. 10. post medium & lib. 4. sum. cap. 27. num. 43. Promissio & pactum contrahendi regulariter, & vt in plurimum praecedit in humanis contractibus, & est via & dispositio ad illum. At votum nec regulariter praecedit opus, neque est via ad illud, cum sit alterius ordinis, & consequenter licentia data ad faciendum opus, non includitur votum tale opus exequendi.

13. Difficultas tamen est; an sufficiat taciturnitas & dissimulatio Superioris cognito voto? Probabile est sufficere ex regula. Qui tacet consentire videtur, & probat Textus in cap. 30. Numer. Vbi dicitur. Quod si audiens vir tacuerit & in alterum diem distulerit sententiam, quidquid vouerat (scilicet vxor) reddet; neque potest eius votum iam pro libito irritari. Sic Innocentius cap. scriptura de voto num. 4. Ioannes Andreas num. 4. Cardinalis q. 12. Valentia disp. 6. q. 6. punct. 6. q. 1. Sayro in Clauis Regia lib. 6. c. 6. n. 16. & alij relati a Sanchez. d. c. 27. n. 47. & lib. 9. de matrimonio disp. 40. n. 9. Ad duntaxat ij Doctores debere Superiorem audito voto contradicere statim, vel saltem eo die. Nam eo transacto non esse locum contradictioni.

14. Nihilominus probabilis est, taciturnitatem absque consensu interno Superioris neque sufficere ad voti confirmationem; neque illius esse signum sufficiens. Prior pars conclusionis clara est; quia votum subditi nulla alia via firmatur, quam Superioris consensu. Quia sub illius conditione emittitur. Ergo consensu deficiente in firmum manet. Secunda conclusio pars probatur. Quia consentire in votis subditorum non est fauorabile Superiori sed subditio; siquidem eo consensu posito non potest pro libito votum irritare, sed indiget graui causa. At regula illa, Qui tacet, in fauorabilibus intelligitur. Locum vero Numer. inferens consensum ex sola taciturnitate vnius diei ceremonialis erat; ac proinde talis dispositio cessauit; & quocumque tempore est locus contradictioni dum non fuerit datus consensus. Et ita docuit D. Thom. in 4. dist. 32. sine Suar. lib. 6. de voto c. 6. n. 14. & c. 4. n. 20. Sanchez alij relati lib. 4. cap. 27. n. 46.

15. Verum si taciturnitati addatur consensus internus, & vouenti non manifestus, sentiunt Doctores non pauci

sufficere, vt tale votum dicatur factum de licentia Superioris. Sic indicat Suarez vtrouque loco, Sanchez expresse num. 47. Ratio est; quia est apposta conditio ad voti firmitatem requisita, quare erat Superioris consensus; neque vllibi cauetur, quod debeat esse manifestus. Adde talem consensum aliquo modo manifestari nempe taciturnitate. Nam licet taciturnitas, & dissimulatio in praedictantibus non sit iudicium sufficiens consensus; tamen quia haec taciturnitas efficit validum actum, & firmum; praesumptio pro valore actus prior est & praerferenda vt ex multis probat Menoch. de praesumptionibus lib. 1. quest. 29. n. 3. & latius lib. 6. nota praesumptio 4. & de arbitraribus lib. 2. casu 472. num. 2.

Ceterum cum necessarium sit, vt Superior consentiens in votis subditi, subditio talem consensum manifestet per se, vel per literas, vel per nuntium proprium vt affirmat idem Sanchez. d. l. 9. cap. 27. num. 5. in principio. licet lib. 9. de matrimon. disp. 40. num. 10. in medio contrarium videatur sentire. Quia hic consensus est fauor & gratia subdito facta; ac proinde debet ipsi intimari vt profit iuxta Text. in cap. si sibi absenti de praebendis in 6. & alij relati a Sanchez. lib. 3. de matrimon. disp. 36. num. 2. At cum taciturnitas non sit sufficiens iudicium consensus in praedictantibus sibi, vt ipsemet Sanchez. probat lib. 1. de matrimon. disp. 5. num. 5. absolute non est dicendum, concessam esse licentiam subdito ex eo, quod Superior audito voto taceat, & dissimulet, etiam si intemum habeat consensum; si tamen alio signo praeter taciturnitatem consensum non manifestet. Neque obstat, praesumptionem pro valore actus omnibus aliis praesumptionibus praerferendam esse. Id enim est verum in actibus elicitis ab eadem persona & sibi facientibus; non tamen in actibus sibi praedictantibus. Adde ex parte vouentis etiam Superior consensum non praebet, sed suspendat, validum esse votum, & obligatorium. Ergo ex illa parte firmitatem habet. Neque obstat secundo, Superiorem vouentem non irritare vota subditi manere obligatam ad ea non irritanda, etiam si votum subdito non manifestet. Quia votum superioris neque est lex, neque gratia facta subdito, & ideo non est opus ei intimari. At consensus & licentia ad vouendum est gratia, & quasi quaedam donatio facta subdito, debet ergo intimari. Haec autem intimatio debet fieri a superiore immediate, vel per nuntium ad id specialiter destinatum. Quia voluntates Superiores & subditi debent aliquo modo voti.

Illud tamen est omnino certum, teneri subditum votum exequi si videat Superiorem non contradicere eum possit. Quia talis non repugnancia licet non sit approbatio voti vt opinetur damosa Superiori; est tamen permissio rei promissae exequenda. Sanchez. d. l. 9. cap. 27. in fine num. vltimo.

§. III.

An irritatiua potestas extendatur ad vota emissam tempore subiectionis, neque tunc irritata?

S V M M A R I V M.

- 1 Eximi potest quis a subiectione absolute, & simpliciter, vel secundum quid.
- 2 Vota subditi exempti irritari non possunt.
- 3 Vota religiosi creati Episcopi non possunt a Praelati regularibus irritari, idem est de votis religiosi eiciti, vel transseuntis ad aliam religionem, comparatione priorum Praelatorum.
- 4 Vota realia filiorum puberum non possunt a parentibus irritari si sui iuris facti sunt.
- 5 Quid de votis ante pubertatem emissis, neque in pubertate confirmatis?
- 6 Quid de potestate curatoris ad irritanda vota personalia minorum in pueritia emissam.
- 7 Quid de potestate matris?
- 8 Vota vxoris tempore matrimonij emissam, nec tunc irritari non possunt irritari tempore diuortij.
- 9 Idem est de votis seruorum si libertatem consequantur.
- 10 Quando censentur vota confirmari.
- 11 Votum personale impuberis, si post pubertatem committitur, non potest a parente irritari.
- 12 Quid si vouens redeat ad prius votum?
- 13 Quid de voto emissam ab impubere implendo post pubertatem, vel sub conditione tunc contingente?
- 14 Quid si hoc constet sit penaliter?
- 15 An votum puberis non petendi irritationem voti emissam in impubertate sit illius confirmatio?
- 16 Quid de voto disiuncto & indeterminato, determinato tamen post pubertatem?

1. **D**upliciter subditus eximi potest à subiectione. Primo absolute. Secundo comparatione superioris determinati, v. g. religiosus creatus Episcopus non eximitur absolute à subiectione, cum Pontifici vt regularium supremo Prælato maneat subiectus, esto exemptus sit à potestate Prælatorum regularium; at filius emancipatus & sui iuris, integrè à patria potestate eximitur, & vxor diuortio celebrato ob viri adulterium & seruus impetrata libertate. Quæstio ergo est; an vota emissa à religioso, à filio, ab vxore, à seruo tempore, quo ij subiecti erant, possint irritari transacta subiectionis tempore ab eisdem Prælati, ac si tempus subiectionis lapsum non esset?

2. Dicendum est si integra illorum Prælatorum potestas extincta, vel suspensa sit, nequaquam vota irritare poterunt. Secus vero si non sit extincta vel suspensa. Quia fundamentum irritationis est dominatia potestas. Sic expressè tradit Sanchez lib. 4. cap. 30. num. 7. & 8. Layman. lib. 4. tract. 4. cap. 7. numero 11. & alij Doctores in illationibus referendis.

3. Hinc inferitur, nullum Prælatum regularem posse irritare vota religiosi in Episcopatum assumpti. Quia assumptione Episcopatus à Prælatorum regularium potestate religiosus exemptus est. At quia exemptus non est à Pontifice, vt potest supremo regularium Prælati; ea de causa Pontifex illius vota irritare potest, sed nullus alius. Sic Suar. l. 6. de voto c. 7. num. 10. Sanch. cap. 30. num. 21. Layman. d. cap. 7. num. 11. Vnde non probo quod docet Sà verb. voti irritatio num. 5. Nempe Prælatum regularem irritare posse vota religiosi, facti Episcopi nec in Episcopatu confirmata. Non probo, inquam, quia communis potestas regularis Prælati in religiosum per assumptionem Episcopatus est extincta. Si vero deposito Episcopatu ad religionem redeat, iam poterunt Prælati regulares vota ante Episcopatum emissa irritare. Quia iterum in eorum subiectionem religiosus redit; imò poterunt irritare vota tempore Episcopatus emissa, vt potest facta à vero religioso & consequenter sub conditione beneplaciti sui superioris quicumque fuerit. Sanchez dicto cap. 30. num. 22. Idem ferè quod dictum est de religioso Episcopo, dicendum est de eo qui in perpetuum à religione iuste eiecit est. Quia hac eiectionis sententia à regimine & gubernatione Prælatorum regularium excluditur, & ab illorum dominio separatur. Secus vero dicendum videretur, si solum pro limitato tempore eieceretur ad tritentes, vt pœnam alicuius delicti lueret: tunc enim non à religione separatur, sed extra loca religiosa confinuitur ad pœnas debitas sustinendas; ac proinde manet eisdem Prælati subiectus, illique eius vota irritare poterunt. Sanch. dicto cap. 30. à num. 25. & sequentiibus. Ad idem est, si religiosus ad aliam religionem iuste transierit, non poterunt Prælati prioris religionis vota ibi emissa irritare. Quia per transiitum perfectum qualis est professio, est eorum iurisdictionis extincta; per transiitum vero imperfectum scilicet notitiam est suspensa; quippe qui eo durante nec cum regere gubernare possunt. Sanchez d. cap. 30. num. 28. & sequentiibus.

4. Secundò inferitur vota realia filiorum puberum non posse à parentibus irritari postquam sui iuris effecti. Quia cessat in parentibus fundamentum irritationis, quod est bonorum filij administratio. Sic Suarez lib. 6. de voto cap. 5. num. 13. & cap. 6. num. 11. Sanch. l. 4. cap. 30. num. 12. Idem est de votis personalibus filiorum impuberum post pubertatem confirmatis. Quia ratione confirmationis exempta fuerunt à parentum iurisdictione; sicuti si tempore pubertatis fuissent de nouo emissa. Sanch. & Suar. supra.

5. Difficultas autem est de votis ante pubertatem emissis nec in pubertate confirmatis, possintne pater, curator & mater, ea post pubertatem & emancipationem irritare? Negant Sotus lib. 7. de iusticia quest. 3. art. 2. dub. vlt. Aragon. 2. 2. q. 88. art. 9. sine. Rosella verb. votum 2. num. 13. conclus. 3. Alcozet sum. cap. 16. conclus. 5. & probabilem reputat Sanch. lib. 4. sum. cap. 30. num. 4. Fundamentum est; quia esto impuberum vota emissa fuerint sub tacita conditione. Si parenti placuerint; at hæc conditio subintelligenda est cum addito; si parenti, inquam, placuerint dum personam filij gubernat, sicuti in votis realibus in pubertate emissis intelligitur, quæ tamen transacta pubertate non irritantur. Deinde parenti non competit gubernatio filij in votorum personalium obligatione post pubertatem, nam ea obiecta filius ea in parte est sui iuris. Ergo nequit illius vota in impubertate emissa irritare post pubertatem. Nam hæc irritatio iniri debet potestati dominatiuæ. Alias posset irritare emissa tempore pubertatis. Nihilominus probabilius censo patrem irritare posse filiorum impuberum vota post eorum pubertatem, vel emancipationem si tempore pubertatis confirmata non sint. Sic Caietanus 2. 2. q. 89. art. 5. post principium Nauarr. c. 12. num. 71. Sayro Clani Regia l. 6. cap. 10. num. 6. Sanch. lib. 4. cap. 30. num. 9. Lessius l. 2. c. 40. dub. 14. num. 8. in 2. editione. Bonacii disp. 4. quest. 1. de voto punct. 7. §. 2. num. 19. Suar. lib. 7. de voto Feid. à Castro. Sum. Mor. Pars I II.

cap. 6. num. 8. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 6. quest. vlt. Azor 1. part. lib. 11. cap. 17. quest. 7. & alij plures apud ipsos. Ratio est; Quia occasio ob quam ius concessit parentibus posse irritare impuberum vota fuit; vt illis in obligatione contracta in ætate ita debili & infirma subuenirentur; at si parentes non possent post pubertatem impuberes vota irritare, non satis prouisum esset eorum imbecillitati; cum eo tempore astringantur impuberes obligatione contracta in ætate debili & infirma. Ergo dicendum est, parentes hanc potestatem semper habere, & confirmari efficaciter potest ex cap. vlt. de sententia excommunicationis. Vbi conceditur Episcopis potestas absolendi à sententia excommunicationis pueros, qui ante pubertatem clericos percusserint; tancti; post pubertatem petierint absolui. Quia non spectatur tempus, in quo petunt absolui; sed in quo fuit delictum commissum. Sic non debet spectari tempus in quo irritatio petitur, sed in quo obligatio contracta fuit. Neque obstant contraria. Ad primum. Nego vota impuberum habere illam conditionem si patri placuerint restrictam ad tempus impubertatis; quia nullo iure talis restrictio fundatur; neque erat conueniens. Neque est simile de votis realibus filiorum puberum. Nam hæc non irritatur ob conditionem prouenientem ex modo imperfecto uouendi sicut irritantur vota impuberum; sed irritantur ob conditionem prouenientem ex materia promissa, cuius administratio patri competit durante filij subiectione, ea verò transacta cessat administratio, & consequenter cessat potestas ea vota realia irritandi. Ad secundum. Concedo parenti post pubertatem non competere gubernationem filij in votis post pubertatem factis; nego tamen non ei competere in votis ante pubertatem emissis; siquidem sub illius beneplacito quatenus pater est, fuerunt emissa. Cum autem esse patris non amiserit, neque amittit potestatem deobligandi filium ab illis votis.

6. De curatore autem plures sentiunt non posse post pubertatem vota personalia minoris in puericia emissa irritare. Quia curator datus est ad gubernationem minoris in bonorum administratione non in persona lege in copulandis 9. Codice de nuptiis. Ibi. Nec curatoris; qui solum rei familiaris sustinet administrationem, cuius officium durat vsque ad vigesimum quintum annum completum quo tempore finitur pubertas, sed irritare vota personalia est actio spectans personam minoris non eius bona. Ergo curator hac potestate non gaudet. Item illa vota fuerunt emissa sub conditione, si patri placuerint, & illo defuncto si placuerint tutori; non autem emissa fuerunt sub conditione, si curator placuerint; quia tempore, quo fuerunt emissa non erat dabilis curator. At tutoris officium cessat obiecta pubertate. Institut. quibus modis tutela finitur in principio. Ibi pupilli pupillæque cum puberes esse coeperint à tutela liberantur. Ergo cessat in iure potestas ea vota irritandi. Neque transit in curatorem. Tum quia sub beneplacito curatoris non fuerunt emissa. Tum quia curator non succedit patri in gubernatione filij tempore impubertatis, sed pubertatis. Et ita tenet Suarez lib. 6. de voto cap. 6. num. 24. Ceterum probabilius credo posse curatorem minoris vota illius in puericia facta nec in pubertate confirmata irritare, sicut poterat pater si viueret. Sic docuit Sanch. lib. 4. cap. 30. num. 15. Layman lib. 4. sum. tract. 4. cap. 7. num. 11. Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 14. num. 8. in 2. editione. Emanuel Sà verbo votum ibi de voti irritatione num. 5. & alij plures, tamen nomen tutoris pro curatore vsurpent. Ratio est; quia curator succedit in gubernatione filij in potestate, quæ patri conuenire debebat eo tempore si viueret. Sed probatur est numero præcedenti patrem irritare posse vota filij puberis ante pubertatem emissa nec post pubertatem confirmata. Ergo idem poterit curator. Neque obstant contraria. Ad primum nego curatorem gaudere tantum potestate res minoris administrandi directe & per se, Quia indirectè gaudet potestate administrandi personam; sicut tutor primo & per se datur ad personam pupilli gubernandam, secundariò ad gubernanda illius bona, vt constat ex §. datus instituit. de excusat. tutor. & ratione huius potestatis indirectæ potest curator vota personalia minoris in puericia facta nec post confirmata irritare. Ad secundum dico vota impuberum habere conditionem si patri placuerint & consequenter; si placuerint illi qui in eius potestate successerit; ac proinde si placuerint tutori casu, quo extincta non fuerint tempore pubertatis. Neque obstat non posse dari curatorem eo tempore, quo fuerunt emissa; quia curator non succedit parenti pro eo tempore, sed pro tempore pubertatis in potestate, quæ tunc parenti competet; & cum hæc extendatur ad vota antea emissa, etiam extenditur potestas curatoris.

7. De matre, si curatrix sit, idem est dicendum, ac de illis curatoribus. At si hoc officium non exercet; tamen nullus sit curator vota impuberis post pubertatem non poterit irritare. Quia matris qua mater est nulla filij puberis gubernatio à iure conceditur, neque personæ neque bonorum. Sanchez l. 4. c. 30. num. 17.

8. Tertio inferitur; vota vxoris tempore matrimonij emissa

nec tunc irritata nullatenus posse durante diuotio irritari; tamen confirmata non fuerint. Quia vt inferius videbimus maritus sola ea vota vxoris irritare potest, quae sibi praedictauerint. At durante diuotio nullum possunt praedictauerint. Ergo ea irritare non poterit. Praeterea quia ratione diuotij eximitur mulier etiam si nocens sit a subiectione viri. At diuotio cessante vel per remissionem iniuriae vel per simile delictum innocentis; cum res redeant ad pristinum statum, irritare poterit vir vxoris vota tempore matrimonij emissa, ac si nullum esset factum diuotium, emissa vero tempore diuotij vel antea emissa sed tunc confirmata poterit vir irritare eodem modo ac potest si essent emissa matrimonium contractum. Quod si petas; an liceat innocenti instaurare matrimonium per remissionem iniuriae vt vota nocentis irritet, vel vt a nocente sua propria vota irritentur? Respondeo vt nocentis vota irritet, bene posse. Quia vota nocentis iuri quod habet innocens matrimonium instaurandi impedire non possunt. At nullatenus poterit matrimonium instaurare vt a votorum propriorum obligatione eximat, si ea sint, quae obstant obligationibus coniugij instaurari; qualiter votum religionis vel castitatis obstat. Quia ad illorum votorum executionem astringitur vt ipse omnino liber & expeditus. Nequit ergo hanc obligationem propria voluntate excutere. Consentit his Sanchez cap. 30. a num. 18.

9. Quarta inferitur vota serui tempore seruitutis emissa nec tunc irritata non posse a domino irritari concessa seruo libertate. Quia iam non est dominus, sed persona particularis; neque illa vota serui emissa fuerunt sub conditione, si placeant Domino quatenus Petrus est, sed quatenus Dominus est. Sic Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 14. num. 36. in 2. editione Suar. lib. 6. cap. 6. n. 1. sine Sanchez alius relati lib. 4. cap. 30 n. 32. Tamen si absque fundamento contrarium sentiant Valent. disp. 6. q. 6. punct. 6. quae. ult.

10. Sapius diximus in hoc puncto posse irritate Superiorem nempe parentem vota filiorum dummodo post subiectionem confirmata non sint. Inquires ergo quando censentur vota in subiectione emissa post subiectionem confirmata? v. g. emissa in pueritia, confirmata post pubertatem? Breuiter respondeo, non censeri confirmata per approbationem parentis, (tamen si contrarium sentiant Suarez lib. 6. cap. 6. num. 15. & 16. Sayro lib. 6. in Clauis Regia cap. 10. num. 28.) Quia haec approbatio nec prius parentem potest gubernare filij sed solum praestat ne pro libito & absque causa licite irritare possit filij vota Sanchez cap. 30. num. 36. Deinde non censetur confirmata ex eo quod vouens voluerit illa exequi. Quia haec voluntas non immutat obligationem antea contractam, sed illi quantumvis infirma annexa est. Sic Nauarrus cap. 12. numer. 71. Azor 1. parte lib. 11. cap. 17. quae. 7. Valentia 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 6. quae. ultima. Suar. cap. 6. n. 12. & 13. Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 14. num. 83. Sanchez lib. 4. sum. cap. 30. num. 38. Neque item censentur confirmata, tamen si saepe renouarentur, seu repetantur vt firma, credendo firma & irritabilia esse. Quia huiusmodi repetitio est approbatio prioris vinculi; non alicuius noui constitutio; & ignorantia seu error tollit voluntarium; ac proinde impedit ne firmiter amplius quam sint. Nauarrus & Lessius supra & Sanchez 30. num. 43. Quapropter tunc vota confirmata censentur, quando vouens conscius infirmitatis priorum votorum se obligare vult firmiter, & irrenouabiliter, vel vult se obligare, ac si nunquam obligatus esset. Quia haec voluntas aequaleat nouae voti emissioni. Idem esset si immemor prorsus priorum votorum ea denuo emitteat, quia est emissio omnino a priori impendens. Sic Lessius, Nauarrus, Suarez & Sanchez locis allegatis.

11. Rursus ad perfectam praedictae doctrinae intelligentiam proponit Sanchez dicto cap. 30. a num. 46. aliquot difficultates. Prima; an votum impuberis post pubertatem commutatum propria vel Superioris auctoritate in opera personalia possit irritari a parente? Cui difficultati respondeo cum eodem Sanchez num. 48. Nequaquam posse. Quia nec potest votum in impubertate emissum, vt ipse quod est per commutationem extrinsecum; neque subrogatum, quia subrogatum emissum non est ab homine imbecillitate iudicij habente, sed ab homine qui in emissione voti personalis est sui iuris. Neque obstat subrogari priori voto tempore impubertatis factum, vt inde colligas eadem conditiones habere debere iuxta regul. subrogatum sapit naturam eius cuius loco subrogatur. leg. vnica Cod. de rei vxoria actione. Quia hoc intelligi debet rebus in eodem statu permanentibus, quod in praesenti non contingit; cum votum subrogatum emittatur tempore habili ad firmiter vouendum, & illud cuius loco subrogatur emissum fuerit tempore inhabili. Alias seruo commutante votum praedictae domino in opera non praedicta possit a domino hoc secundum votum irritari vt ipse subrogatum priori quod ipse Dominus irritare poterat. Et votum ieiunij & orationis quod fuit a Pontifice subrogatum loco castitatis promissa, esset Pontifici referuatum: sicut votum casti-

tatis, quae nullatenus sunt admittenda.

12. Verum quia potest vouens relicta materia subrogata ad prioris obligationem redire. Quia commutatio est fauor vouenti factus; & fit sub eo onere & conditione, quod subrogati obligatio acceptetur & retineatur; est dubium; an ob commutationem & subrogationem factam impediantur patet ab irritatione, quam poterat facere illius voti, quod fuit commutatum & subrogatum? Distinguit Sanchez num. 47. Si vouens (inquit) conscius fuit, quando acceptauit commutationem, posse illius voti in impubertate emissi irritationem a parente impetrari, censendum esse votum confirmatum nec amplius irritabile esse. Quia acceptando commutationem videtur velle denuo in priori obligatione persistere; tamen quoad diuersam materiam. Siquidem remedio faciliori vt poterat ad se eximendum ab illa obligatione: Secus vero est si ignarus fuit huius irritationis remedij. Ceterum credo verius hunc ignarus fuisse conscius facti irritationis remedij posse a parente irritari; ac si nulla commutatio praecessisset vt ipsemet Sanchez quod inferius num. 49. docet. Quia acceptans commutationem non intendit prius votum, quod commutatum firmare; sed intendit illius obligationem susceptione minoris obligationis extinguere. Ergo acceptatione commutationis nulla potuit voto priori firmitas accrescere. Ergo aequè irritabile est, ac si nunquam commutatio praecessisset.

13. Secunda difficultas est de voto ab impubere emisso implendo post pubertatem vel sub conditione contingente tempore pubertatis; an inquam hoc votum sit a parente irritabile? Quia in re Sanchez a num. 50. multiplex videtur distinctio; si votum (inquit) est absolutum, & eius executio in tempore pubertatis differat, vt si impubes voueat se ingressurum religionem, cum pubes fuerit; poterit a parente irritari; quia illud votum absolute est ab impubere emissum neque pubertas illius naturam immutat sed signat executionis tempus. Idem dicit Sanchez & bene de voto impuberis emisso sub conditione implenda tempore pubertatis pendente tamen a voluntate alterius, vt si impubes voueret religionem; si Deus cum aliquo beneficio tempore pubertatis afficeret, quia executio illius conditionis non ponit, obligationem, sed ab obligatione antea posita purgat conditionem. Verum si votum emissum sit sub conditione non penam pendente a voluntate vouentis vt si impubes voueret rosarium recitare quoad Virginis imaginem inuiseret, & post pubertatem imaginem visitaret memor prioris voti, a firmat Sanchez non posse tale votum rosarii a parente irritari. Quia censendum est post pubertatem emissum; eo quod ex se nullam inducatur obligationem, sed tota obligatio arbitrio vouentis remittebatur, qui liber erat ad ponendam, vel non ponendam conditionem. Igitur apponens liberè conditionem censendus esse velle obligari, & votum antea factum approbare, & quasi denuo emitteat. Quod intelligendum est (inquit Sanchez.) dicto cap. 3. num. 53. sub duplici limitatione. Prima; si ex appositione illius conditionis votum integrè esset completum. Nam si restaret completum, eo quod conditio haberet tractum successum pro illa parte qua completum esset, posset irritari. Quia pro illa parte est votum in impubertate factum neque; appositione conditionis firmatum. Secunda; vt apponatur conditio ex affectu directo ad rem promissam. Nam cum confirmari voti noam exigat circa illud voluntatem, si conditio apponitur non ex animo confirmandi; votum se aliud, votum non manet firmatum, vt si visitares Virginem non recreationis causa, quod a fortiori procedit cum obligatio voti apponitur in penam conditionis appositae. Nam tunc non apponitur conditio ex affectu contrahendi obligationem sed potius ex dispensentia filij. Ergo appositio talis conditionis non est voti firmatio.

14. Ex quo inferit Sanchez si impubes voueret religionem in penam si iuferis, vt pubes factus ludis memor promissionis factae, votum religionis non firmas, sed irritabile manet a patre, ac si conditio in impubertate esset appositae, Quia non fuit appositae ex affectu contrahendi obligationem, sed potius ex illius dispensentia. Haec vitima limitatio, (est probabilis sit ob tanti viri auctoritatem) mihi non probatur, sed verius credo, votum illud religionis manere firmum; ac si in pubertate esset emissum, quia appositio voluntaria conditionis absolutè & efficaciter approbat votum & vis illius obligationem subire, (esto per simplicem dispensentiam contrarium velis) quia vis efficaciter conditionem, cui est obligatio necessaria annexa. Tota autem firmatio voti in appositione conditionis consistere debet, quia inde nascitur obligatio. Non in affectu vel dispensentia rei promissae, qui est per accidens conditioni appositae & consequenter rationi firmali determinandi obligationem.

15. Tertia difficultas est; an votum emissum post pubertatem, non petendi irritationem voti in impubertate emissi sit illius confirmatio? Cui difficultati Sanchez num. 55. respondet, voto praesens non petendi irritationem votum non firmari. Quia non excluditur irritatio propria sponte a superiore, vel ad petitionem alterius concedenda. At si votum sit non petendi irritationem

irritatione, irrationem excludi, & votum firmari: quia hoc voto tacite intendi vovens perpetuo obligari, & irrationi non subiacere. Placet mihi haec decisio. Nam voto non petendi irrationem non immutatur votum; cum non veretur circa illius obiectum. At voto non vendi irratione votum factum immutatur, & aliud denouo emittitur. Nam quid aliud est votum non vendi irratione, nisi votum exequendi rem promissam; tamen huius promissionis irrationem habes? Sed sub hac circumstantia antea obligatus non eras. Ergo quamuis cesset prius votum irratione, non cessat hoc votum non vendi irratione denouo superadditum, & irrationi non subiectum; sicut non cessat directe votum non petendi irrationem, tamen irratio prioris voti fiat.

16. Quarta & vltima difficultas est de voto disunctiuo & indeterminato vt si promittas religionem vel castitatem & post pubertatem determines castitatem; vel si promittas icinuate vno die mensis & post pubertatem diem determines, an eo ipso cessaris prius votum confirmare? Et questio procedit de determinatione, à qua non potes rescire, quod non sit per propositum sed per votum. Nam si solum propositum haberes, vnam partem disuncti exequendi, votum factum non firmas, sed illud immutatur reliquies. Facta ergo determinatione per votum, credo hoc votum non manere irritabile. Quia est post pubertatem nouiter emissum. Votum enim sub disiunctioe & determinatione antea factum cessat continuatione, seu determinatione huius noui voti; ac proinde non manet capax irrationis, votum veto, quoad exequendam vnam partem disuncti determinatus es, nouiter est emissum; quia nouum habet obiectum; & est emissum post pubertatem. Ergo est incapax irrationis. Sanch. l. 4. de voto c. 30. num. 57. & 59. Hanc doctrinam limitat Sanch. num. 38. vt non procedat, si ignarus vel prorsus immemor potestatis irritandi prioris voti determinationem feceris. Quia non es censendus exclusisse remedium, cuius ignorantia vel obliuio fuit. Sed non placet limitatio; quia haec solum habere possit locum casu, quo prius votum disunctiuo & indeterminatum maneret. At noui voti determinatione cessat. Ergo cessat quidquid irritabile est. Adde est ex vi prioris voti obligatus esse vnam partem disuncti eligere; non tamen ex vi illius obligatus eras, te astingere ad vnum determinate eligendum. Ergo haec noua obligatio vt pote liberè assumpta in pubertate subiecta non manet irritandi; tamen cum ignorantia pubertatis irritandi prioris voti assumpta fuerit.

§. IV.

An extendatur irritatiua potestas ad vota emissa tempore subiectionis, implenda tamen subiectione dissoluta.

SUMMARIUM.

1. Duplex sententia proponitur, & tertia distinctione utrens approbatur.
2. Quid dicendum de voto filij puberis, uxoris, & serui quod ex se vel ex intentione vouentis perpetuum est? Affirmat Sanch. penitus irritare posse. Contrarium est probabilius.

1. In hac questione Sanch. l. 4. sum. c. 29. Triplicem sententiam pluribus Doctoribus patrocinatam refert. Prima negat cuiuslibet superiori hanc potestatem. Quia spectat tempore, pro quo votum obligat cui videtur attendendum, nec voluntas vouentis nec materia promissa subiectionem habent. Secunda, cuiuslibet superiori hanc potestatem concedit. Quia est voluntas vouentis, & materia promissa, spectat tempore pro quo votum obligat non habent subiectionem. At illam habent tempore quo obligatio contrahitur; & cum haec obligatio in consilio superiore fiat, in cuius grauen & irreuerentiam cedit, potest ergo ab illo irritari. Tertia sententia (cui ipse Sanch. tanquam probabiliori adhaeret etiam duae praecedentes reputat probabiles) distinctione vitur de subditis plene superiori subiectis quoad voluntatem, vel quoad solam materiam promissam. Si subditi sunt plene quoad voluntatem; & horum vota est in tempus libertatis referantur, poterit superior irritare. Quia ratione poterit irritare superior vota religiosi emissa in tempus quo à subiectione fuerit liber, & pater, vel tutor vota filij impuberis relata in tempus pubertatis. Quia horum voluntas plene est superioribus subiecta; ac proinde obligari non poterit nisi cum superiorum dependencia. Si vero subditi sint quoad materiam promissam tantum, horum vota relata in tempus libertatis nullatenus superior irritare poterit. Quia sibi non prauidicant. Quocirca nec vir irritare poterit uxoris vota, nec pater filij puberis, nec Dominus serui im-

plenda tempore libertatis. Quia facta pro eo tempore nullum afferunt prauidicium. Placet mihi haec sententia.

2. Solum est difficultas de voto emisso à filio pubere, ab uxore, à seruo, quod ex se vel ex intentione vouentis perpetua est; an possit irritari à parente à marito, à Domino? v.g. vult filius pubes, vxor, seruus elemosynam quotidie se datum vel quotidie recitatum, vel omnibus sextis feriis suae vitae icinaturum, dubium est; an haec vota possint à parente à marito, à domino penitus irritari? Affirmant Sanch. d. l. 4. sum. c. 29. n. 7. Mouetur, quia haec vota aequè libertatis ac subiectionis tempus afficiunt; ac proinde irratione perfecta capacia sunt. Contrarium dicendum existimo cum Lessio l. 2. c. 40. dub. 14. num. 86. in 2. edit. Bonacin. disp. 4. g. 2. punct. 7. §. 2. circa fin. Quia supradicti domini solum irritare vota subditorum possunt quatenus sibi prauidicant. Sed illa vota solum dominis prauidicant possunt quoad materiam contingentem tempore subiectionis; non autem postea. Ergo solum quoad illam partem suspendere vota possunt. Neque obstat, haec vota aequè libertatis ac subiectionis tempus afficere. Quia afficiunt illud diuisibiliter; est enim materia illis promissa diuisa singulis diebus correspondens, ac proinde secundum partem implendam tempore subiectionis suspendi possunt manentibus firmis quoad partem tempore libertatis implendam. Alias votum castitatis emissum ab uxore irritari possit à viro, ita vt soluto matrimonio nulla illius esset obligatio. Quod est omnino falsum vt satis colligitur ex cap. quidam & cap. placet de conuersatione conuictorum.

§. V.

An extendatur irritatiua potestas ad vota emissa tempore quo vouentes erant sui iuris?

SUMMARIUM.

1. Non extenditur ad haec vota directa potestas bene indirecta.
2. Proponitur quaedam obiectio & soluitur.
3. Vota uxoris ante matrimonium emissa non irritantur à marito, sed suspenduntur quatenus sibi prauidicauerint, & idem est de seruis.
4. Quid dicendum de votis conditionalibus emissis tempore libertatis quorum conditio tempore seruitutis impletur?

1. Respondeo potestas irritatiua directae nequaquam extenditur neque extendi potest ad vota emissa tempore quo vouentes erant sui iuris, bene tamen indirecta & suspensiuua. Conclusio communis est etiam à paucis tradita sub his terminis. Ratio est. Quia ea sola vota irritare Superior potest quae sub eius beneplacito fuerint emissa. Sed vota superiorum non habent sub nullius beneplacito emittuntur. Ergo non sunt capacia directae irrationis. Quod vero indirecte irritari possunt, est manifestum. Quia virtute potestatis dominatiuae superuenientis impeditur superior potest executionem votorum sibi prauidicantium, in qua suspensione irritatio indirecta consistit.

2. Dices superior religiosus irritare potest vota à religiosi in saeculo emissa, & tutor signatus pupillo eius vota emissa tempore, quo carebat parente & tutore. Ergo potestas irritatiua directae extendi potest ad vota emissa tempore quo vouentes sunt sui iuris. Ob hanc rationem non videtur improbabile vota illorum, qui plene efficiuntur subditi, irritari directè à superioribus posse. Nam esto non fuerint emissa sub tacita conditione absoluta beneplaciti superioris; quia nullus aderat superior; fuerint tamen emissa ex iuris interpretatione sub conditione beneplaciti superioris, si existeret. Quod certe videtur necessarium in pupillo vouente, dum caret parente & tutore, vt hac ratione eius imbecilli iudicio & diminuta discretionis prouideatur. Lessio l. 2. c. 40. dub. 15. num. 93. in 2. edit. Ceterum quia communis sententia firmat nulla ratione vota emissa tempore libertatis irritare directè posse à potestate dominatiuae superueniente, sed solum suspendi; respondeo supradictae obiectio; superiorem religionis non irritare vota religiosi in saeculo emissa, quia professione religionis tanquam solutione illorum perfectissima extinguuntur. Quod si ea religiosus tempore professionis approbauerit, & in eis persistere voluerit, irritari poterunt à Praelato. Quia sunt tempore subiectionis emissa; vota vero pupilli seu minoris nemini subiecti suspendi, sed non irritari poterunt à tutore vel curatore superueniente. Quia nullibi est cautum, eos habere potestatem ea vota directè irritandi; & potestate indirecta sufficienter prouidere possunt pupilli seu minoris administrationi.

3. Ex his inferretur; vota uxoris tempore libertatis emissa suspendi à marito posse quatenus sibi prauidicauerint & non aliter.

aliter. Nam esto maritus haberet potestatem irritandi omnia vota vxoris tempore matrimonij emissa (vt multis placet) nullo modo hac potestate gaudet comparatione votorum tempore libertatis emissa. Quia ei nec ob promissionem, neque ob voluntatem promittentem, neque ob materiam promissam illa vota, cum sunt, subiiciuntur. Restat ergo vt solum tempore matrimonij subiiciantur ob præiudicium quod ei prouenire potest ex executione talium votorum; ac proinde solum ex hac causa capacia sint indirecte irritationis. Sic post alios antiquiores docent Syluest. verbo *votum* 4. q. 2. d. 1. Natuar. c. 11. num. 65. Azor 1. p. lib. 11. c. 17. q. 14. Valent. 2. 2. diff. 6. qu. 6. punct. 6. num. ult. Suar. l. 6. c. 4. num. 16. c. 7. num. ult. Sayro in Clauj Regia l. 6. c. 10. num. 11. c. 19. Sanch. aliis re- laris l. 4. c. 31. num. 9. Quæ à fortiori procedunt in votis ser- uorum tempore libertatis emissis, quæ à superueniente domi- no solum suspendi non irritari possunt. Et tradit Azor q. 2. c. 10. Suar. cap. 3. num. ult. Sayro c. 10. nu. 18. Sanch. n. 14. c. 4. Sed inquiret: an vota conditionalia emissa tempore li- bertatis, quorum conditio tempore subiectionis impletur, cen- senda sint ac emissa tempore subiectionis; ita vt possint à su- perueniente superiore penitus irritari casu, quo tunc emissa possent? Respondet Sanch. d. cap. 31. num. 17. Si conditio per accidens contingit, vt si mulier soluta vocat eleemosynam, si natus ex Azia venerit, & venit tempore quo nupta est illa vota reputanda esse ante subiectionem emissa; quia ante subiectionem tota obligatio contracta est, & conditio per accidens con- tingit, & ex contingenti per accidens non est res diudi- canda. Si autem per se contingat conditio, vt si vocas eleemo- synam si talem duxerit, cito alicui possit videri tempore subiectionis emitti, quia tunc perfecta obligatio confluit; ac credit censenda esse tempore libertatis emissa. Ducitur primò: quia votis sicut & contractibus non potest noua conditio addi, sed cum sunt totam suam perfectionem habent & ergo facto voto tempore libertatis non potest aliqua conditio superaddi, quam antea non haberet. At cum factum est, non habuit condi- tionem beneplaciti Superioris. Ergo ex superueniente subie- ctione illam habere non potest, cum in suo esse perfectum sit. Secundo mouetur, quia cito in legatis inspicitur tempus condi- tionis impleta, secus est in contractibus, in quibus inspicitur tempus quo irriti sunt, *leg. si filius familias* 78. ff. de verbo- rum obligat. At votum quia promissio est & obligationem indu- cit assimilatur contractibus. Ergo tempus quo factum est, ins- pici debet. Sed est factum tempore libertatis. Ergo illo tem- pore emissum reputandum est.

Cæterum aliter distinguendum censet. Si conditionis appositio non sit libera videnti, vel quia ex alterius volun- tate pendet, vel quia casu contingit, verissimam cen- seo supradictam sententiam; eo quod tota illius voti obliga- tio ante subiectionem contracta sit. Nam appositio illius conditionis, quæ videnti voluntaria non est, non potest esse voluntaria suscepcio obligationis. Verum si condi- tio ex libera videnti voluntate pendet, vt si promit- teret eleemosynam si exiret, si Petrum alloqueretur, si imagi- nem Virginis inuideret, & tempore subiectionis hanc condi- tionem apponit, reputandum est votum illud eleemosynæ tem- pore subiectionis factum. Nam cum tota obligatio illius voti pendeat ex libera voluntate videnti apponenti conditionem; tunc censendum est, verè & propriè emitti; cum liberè condi- tio apponitur; siquidem appositione illius conditionis susci- piatur obligatio. Et confirmo ex doctrina tradita hoc puncto, §. 1. quamque ipse Sanchez approbat; ibi enim probauimus votum conditionale emissum in pueritia, cuius conditio videnti libera impletur tempore pubertatis ex effectu ad rem promissam, si mari, & tanquam emissum in pubertate iudi- candum esse. Ergo in præsentem idem dicendum est. Neque ob- stant rationes quibus ducitur Sanchez. Fateor voto illi condi- tionali facto tempore libertatis nullam superaddi posse condi- tionem beneplaciti Superioris. At nego non superaddi dictam conditionem voto absoluto tacitè emisso appositione liberæ conditionis. Ad secund. concedo votum assimilari contracti- bus; sed nego in contractibus gratuitis quorum obligatio ex conditione liberè apponenda à contrahente pendet, non esse inspicendum tempus conditionis appositæ; cum tunc suscipia- tur obligatio & non antea.

§. VI.

An extendatur irritatiua potestas ad vota execu- tioni mandata, & ad promissiones humanas, & ad vota realia defuncti quæ in hæredes tran- sferunt.

S V M M A R I V M.

- Non extendatur irritatiua potestas ad vota executioni man- data.

- Neque ad promissiones homini factas ex Superioris licentia.
- Neque item ad vota translata in hæredem.

His omnibus supradictis negatiuè est respondendum. Prima nullatenus irritatiua potestas extenditur ad vota perso- nalia vel realia executioni mandata. Sic Caiet. 2. 2. q. 88. art. 8. dub. 2. Sotus l. 7. de iustit. q. 3. art. 1. vel. *maiori* autem. Valent. diff. 6. q. 6. p. 6. q. 3. Sanch. l. 9. de matrim. diff. 40. num. 12. c. l. 4. sum. c. 27. num. 3. Ratio est manifesta quia votum execu- tioni mandatum cessat. Ergo non est casus irritationis. Adde si votum reale sit & executioni fuerit mandatum non potest Super- ior rem traditam reuocare. Vnde si ex licentia Superioris promissit calicem Ecclesie, & promissum tradidit, nequit Superior reuocare. Quia traditio factus est sub alterius do- minio, *leg. traditio* 20. Cod. de pactis.

2. Secunda conclusio non potest superior irritare promissio- nem homini factam ex eius licentia. Sic docet Suar. *rem. 2. de Relig. l. 6. de voto* c. 6. num. 3. Bassi. Legion. l. 10. c. 17. §. 1. n. 17. Sanch. lib. 9. de matrim. diff. 4. num. 14. c. l. 4. sum. c. 27. num. 2. 3. Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 13. num. 77. ad secund. in 2. edit. Ratio est. Quia promissione factus est promissario ac- quisitum. Sed ius promissio acquiri nequit superior in- fringere. Ergo nequit promissionem factam irritare.

Dices, superior potest promissionem Deo factam, antequam executioni mandata sit, infringere; quia est dominus voluntatis promittentis, ergo etiam poterit irritare promissionem homini factam. Deinde subditus non tenetur exequi promissio- nem, si superior interdicit vt tradit Lessius & Sanchez *supra*. Quia cum superior adhuc data licentia promittendi, & promissione facta dominus sit voluntatis subditi potest à promissio- nis executione subditum impedire. Ergo irritare promissio- nem poterit saltem indirectè. Et ita tenet Aragon 2. 2. q. 88. art. 8. fol. 100. Nec videtur improbabile.

Nihilominus respondeo posse superiore irritare promissio- nem Deo factam; non tantum quia dominus est voluntatis subditi, sed quia Dei vices gerit, cuius nomine tenetur. At cum non gerat vices promissarii, iure acquisitum per promissio- nem remittere non potest. Ad secund. nego superiore con- tradicere posse executioni promissionis factæ ex eius licentia; quia ea promissio non imbit conditionem si superior non contradixerit. Alias nullus cum religiosis auderet contra- here, si promissiones firmæ non essent, & pro voluntate su- perioris tenentur reuocari. Deinde nego contradicere superiore tenentur subditum promissionem omittit; quia illa con- tradictio est iniusta, ac proinde releuare non potest ab obliga- tione contracta.

3. Tertia conclusio, vota translata in hæredem irritare su- perior videnti non potest, tum quia hæres superior non est. Tum quia hæres non obligatur ex voto, sed ex iustitia ex racio cum defuncto contractu, & obligationes ex iustitia irri- tabiles non sunt. Tum denique, quia ad hæc vota sit transla- ta in hæredem potestas dispensandi & commutandi vota non extenditur, neque extenditur potestas irritandi. Sanch. l. 4. sum. cap. 24. num. 57.

P V N C T V M IV.

Qualiter & quando irritatio concedi possit?

S V M M A R I V M.

- Si negetur subdito licentia in perpetuum exequendi votum, censetur irritatum.
- Debet tamen Superior votum cognoscere.
- Non est irritatio si pro determinato tempore licentia negetur.
- Irritatio ex suspensio procedens à potestate dominatiua nulla indiget causa ad sui valorem.
- Plures affirmant sine causa in se concedi posse. Sed probabilius est esse saltem veniale peccatum.
- Fieri potest irritatio etiam subdito inuito.
- Non est necessaria cognitio voti irritandi si votum esse cognoscatur.
- Quid si ex parte irritantis dubium sit, an sit verus Superior? Sub distinctione respondetur.
- Ob dubium ex parte videntis non impeditur Superioris certa potestas.
- Error communis esse supplet iurisdictionis defectum, non tamen defectum potestatis dominatiue.
- Qualiter irritatiua potestas delegari possit.

1. Superior votum irritat, quando voto cognito denegat subdito absolute licentiam illud exequendi sine illa tem- potest